

Ya'a tse'e je na^k juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Éfeso

¹ Atse'e je Pablo, je Nte'yam atse'e xvinkoⁿ jets atse'e n'itut je Jesucristo je kyukátsiva. Máyam atse'e je Dios ntuknu^kexta je Nte'yam je jyayu juu' ve'e jem éfesovit kyajpuⁿ kajxm. Mtoondupe'e juu' ve'e pyaatyp y'akeeguip jets to'k muke'e m'itta je Cristo Jesús maat. ² Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'iittinit je y'oy joot maatta.

Je Cristo kajx tse'e je Nte'yam xkunoo'kxumda

³ ¡Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit je Nte'yam, je nMaja Vintsánamda Jesucristo je Tyee! Kux tse'e to'k muk n'ijtumda je Cristo maat, je'e kajx tse'e xmo^yumdi nujom je kunoo'kxun juu' ve'e jem tsapjo^{ot}m. ⁴ Je Cristo kajx tse'e xvinkoⁿumdi van'ítani ku ve'e ya it kyatsooⁿdu^kna vye'na, ve'em tse'e jeja je'e vyinkujk n'ijtumdinit va'ajts jets ka'a ti tokin. ⁵ Kux'e ve'em je vinma'y^un dujayep jetse'e du'oyjava, je'e kajx tse'e je tsojkun maat dunupaajmtki jetse'e n'ijtumdinit je'e je y'ónukta je Jesucristo kajx. ⁶ ¡Yakmaja yakjaancha tse'e je Nte'yam y'ijtnit kux'e xtoojnjjimdi ya maja maa'y^un je y'Onuk kajx, juu' ve'e ooy tyuntsajkp! ⁷ Ya maja maa'y^un kajx tse'e je Nte'yam xkujochookumdi, je'e ku ve'e je y'Onuk

xku'oo'kimdi jetse'e xtokinmee'kxumdi. ⁸ Kux tse'e je Nte'yam ooy xtuntsojkumda, je'e kajx tse'e ya maja maa'yun xtoojnjimdi. Je'e tse'e nujom xmo'yumdup je vijin je kejün jetse'e nujom juu' xtukvinmórumda ⁹ jetse'e ve'em xtuknuja'vimdat ti ve'e ñupaqajmtki jetse'e dutónut je Cristo kajx, ve'em ax jo'n du'oyjava. ¹⁰ Ñupaqajmtkits je'e ve'e jetse'e nujom juu' jatye'e pyaam, ve'em juu' ve'e ijtp jem tsapjootm jets juu' ve'e ijtp yaja naxvijjn, je'e tse'e nay'amojkikajxjinup jep je Cristo kya'p pya'tkup ku ve'e je xaaj dupaatnit jetse'e ve'em tyoojnjin kyojtsjinit.

¹¹ Je Cristo kajxts aatse'e je Nte'yam xvinkaqajn jets aatse'e n'ítut je'e je jyayu, ve'em ax jo'n dunupaqajmtki. Je'e tse'e nujom juu' jaty dutoomp ax jo'n du'oyjava. ¹² Xvinkoonts aatse'e jets aatse'e njoojntykat vintso aats je'e ve'e nyakmáyat nyakjaanchat, aatse'e mutoo'vajkp njaanchja'vi'ukvaan je Cristo. ¹³ Nay ve'empats miitse'eda, ku ve'e x'amotunajxti je tyuv je'e, je oy kats je oy ayook juu' kajxe'e xjayepeta je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, van'it tse'e xjaanchja'viduva je Cristo, to'k muk tse'e myakpaamduva je'e maat jetse'e tyajkiva jem mja'vin kajxmda je Espíritu Santo jetse'e nujava tyánut jets je Nte'yam je jyayu miitse'eda, je Espíritu Santo, juu' ve'e je Nte'yam vyaaajntk jetse'e myínut yaja naxvijjn. ¹⁴ Je Nte'yam tse'e dupaam je Espíritu Santo yam nja'vin kajxmamda jetse'e nujava tyánut jets xmo'yumdinupe'e je Nte'yam nujom je y'oy je'e juu' ve'e xtukvinva'nimdu. Je Nte'yam je myajin kajx tse'e ve'em tyónut

kyótsjut! iQoy xa ve'e je majin je jaanchin dütunjayep!

Ku je Pablo du'amotu je Nte'yam jetse'e je vijin je kejun dumq'ot je jaanchja'vivatajk

¹⁵ Je'e kajx tse'e, ku atse'e je kats nmotu jets mjaanchja'vidupe'e je Maja Vintsán Jesús jets vintso ve'e xtsokta anañujoma je Nte'yam je jyayu, ¹⁶ ijtp xa atse'e je Nte'yam nkukajtsja miits kajxta, nja'a'myejtstupts ats miitse'e ku atse'e ntsapkats. ¹⁷ N'amótupts atse'e je Maja Vintsán Jesucristo je Ntye'yam, je Dios Tee', juu' ve'e nujom dñunumajikajxp, jetse'e je nuja'vin dupámüt jem mja'vin kajxmda jetse'e duyaknuke'xnatákat juu' je'e ve'e chajkp, ve'em tse'e je Nte'yam nuyojk oy x'íxadat. ¹⁸ N'amótupts atse'e jetse'e duyak'ava'atsut je mvinma'yunda, ve'em tse'e oy xnujávadat je y'oy je'e juu' ve'e je Nte'yam ñupaqajmtki jetse'e xjayejptinit, jetse'e oy xnujávadat vinxupe'e dütunnúmaja je pük juu' ve'e jyayejptinup je Nte'yam je jyáyuda, ¹⁹ jetse'e oy xnuja'viduvat je makkin juu' ve'e ooy tyunjayejpp jets juu' kajxe'e xputajkimda, uu'mda, juu' ve'e je Nte'yam dujaanchja'vidup. ²⁰ Nay je'ejyam tse'e ya makkin juu' ve'e je Nte'yam je Cristo tyukyakjoojntykpajknuva ku ve'e y'uk'aa'l jetse'e duyak'ajxtkni jeja y'aka'yün pa'ayi jem tsapjoottm. ²¹ Kajxm tse'e ooy dütumpuujm jets ka'a ve'e pän pän pän jaty viijnk juu' ve'e dñunumajidup, yakkutojktup, vinténidup, vintsánidup, jets nujom juu' jatye'e ijttup, ka uxym ya xaajjiyap tse'e, nay ve'empa ve'e juu' ve'e miimpnum. ²² Pyaame'e nujom juu' jaty jep je

Cristo kya'p pya'tkup. Je Nte'yam tse'e dumooynu je Cristo je kutojkun jetse'e dunukuvajkinit to'k ka'ajyji juu' jaty. Je jaanchja'vivatajk je y'o'yin kajxta tse'e ve'em dutuujn. ²³ Ve'em ax jo'n je jayu to'k ni'kx to'k kopk dujayep, ve'em tse'e je Cristo y'it je jaanchja'vivatajk maqatta, ijpts je'e ve'e je jayu maqatta pan joma tsq ve'e y'itta, je Cristo, juu' ve'e ijtp anañujoma kajx.

2

Je maa'yun kajx xa ve'e je jayu dujayepta je joojntykinjuu' ve'e xaq'ma kajx ijtp

¹ Ax miitsta, ka'a xa ve'e xjayejpti je joojntykin juu' ve'e xaq'ma kajx ijtp, je oo'kpa jo'ne'e mlijtti kuxxe'e xkakatsupajkti je Nte'yam jetse'e mtokintoondi. ² Mpanajkxtu tse'e je naxviijin je kyo'oy je'e, mtoondu ve'e juu' ve'e chajkp je'e juu' ve'e duyakkutojkjip je ko'oyjáyuvap juu' ve'e vittup jem poj jootm jetse'e duka'ma je jayu juu' ve'e dukakatsupajktup je Nte'yam. ³ Ve'emam xa uu'me'e nujom njoojntykimda y'ijt, nyakto'numdu tse'e ya n'avintsq vinma'yunamda jets vintsq ve'e viinm nmayja'vimjidi. Ijtumduva tse'e jep je Nte'yam y'ejkun jaatp, ve'em ax jo'n jyapanä.

⁴ Ax je Nte'yam, juu' ve'e ooy je tukmo'tun dutunjayejpp jetse'e ooy xtuntsojkumda, ⁵ ku ve'e je oo'kpa jo'n n'ijtumdi kuxxe'e je Nte'yam nkakatsupajkumdi, je Cristo kajx tse'e xmo'yumdi je joojntykin juu' ve'e xaq'ma kajx ijtp. Je myaa'yun kajx tse'e xyaktsqökumdi. ⁶ Kuxxe'e to'k muk n'ijtumda je Cristo maqat,

ve' em xa ve'e n'ijtumda ax jo'n je Nte'yam kuxyakkajxmpojtukumdi jetse'e jem tsapjoottm kuxyak'ajxtkumdini je Cristo maat. ⁷ Ve' em tse'e dutuujn jetse'e duyaknuke'xnatakat van'it ku ve'e jye'yat je tiempo juu' ve'e miimpnum, jets ooeye'e xtuntsojkumda jetse'e je maja maa'yun xtoojnjimdi je Cristo Jesús kajx. ⁸ Je myaa'yun kajx tse'e je Nte'yam xyaktsookumdi je'e kajx ku ve'e njaanchja'vimda. Ni pana xa ve'e viinm kya'o'yixju jetse'e ñaaajkts'o'okjut, je Nte'yam je myaa'yun kajxts je'e ve'e jetse'e tsaq'ak n'ijtumda. ⁹ Ka je'e kajxap xa ve'e je Nte'yam xyaktsookumdi kuxe'e nto'numdi juu' ve'e oy, ve' em tse'e ni pana kyanamyájajat. ¹⁰ Je Nte'yame'e xpa'mumdu to'k muk je Cristo maat jetse'e nto'numdat je y'oy je'e, ve' em ax jo'n dunupaqajmtki jetse'e nto'numdat.

To'k muk tse'e n'ijtumda je Cristo maat

¹¹ Ax ve' em tse'e, jaa'myétsta vintso miitse'e m'ijtti. Ka'a xa ve'e m'israeejlitjáyuvada, je'eda pan pan jaty'e je ixta'nun dunikxmidup dukojmidup. Je'e kajx tse'e je israeejlit jayuda mtijjada ka je ixta'nun maattap. ¹² Jaa'myétsta jets ka'a miitse'e m'ijtti je Cristo maat ukpu je israeejlit jayu maat, ka'a tse'e mtukkadaakjidi je y'oy je'e juu' ve'e je Nte'yam tyukvinva'ni je jyáyuda, ka'a tse'e ti o'yin x'a'ixti, apuk tse'e m'ijtti ka je Nte'yam maatap. ¹³ Jékum xa miitse'e mve'nada; ax uxyam tse'e, kuxe'e to'k muk m'itta je Cristo maat, je Nte'yam tse'e myakje'yjudu jetse'e tamji m'itta je'e maat je Cristo je y'oo'kun kajx. ¹⁴ Je Cristo tse'e duyakkutoki juu' ve'e xtso'oxpajkumdup y'ijt, je'e tse'e dupaam jetse'e oy joöt n'ijtumdat

to'k jado'k, to'k kajpuñji, je israeejlit jayu jets pañ pan jatye'e ka je'epta. ¹⁵ Je Cristo tse'e je y'oo'kun kajx duyakkutoki je Moisés je pyava'nun jetse'e ve'em xyaknamyujot'o'yimjidini, uu'mda, juu' ve'e dupanajkxtup y'ijt mejtsk je ñaa'da je tyoo'da. Ve'em tse'e dutuujn jetse'e n'ijtumdinit to'k nam kajpuñ je'e kajx ku ve'e to'k muk n'ijtumda je Cristo maat. Ax ve'em tse'e n'ijtumda oy joöt. ¹⁶ Je y'oo'kun kajx tse'e duyakkutoki je ejkun juu' ve'e nayjayejpuxumjudup y'ijt, je israeejlit jayu jets pañ pan jatye'e ka je'epta; kux tse'e y'uk'aq'k jem cruz kajxm, je'e kajx tse'e xyakto'kmojkumdi ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kün'ijtumdi jetse'e xyakvimpijtumdi je Nte'yam maat.

¹⁷ Miin xa ve'e je Cristo jetse'e du'ava'ni je oy kats je oy ayook jetse'e njayejpumdat je oy joöt. Miits kajxtats je'e ve'e ve'em dutuujn, je Nte'yam tse'e mmujékumidu; nay ve'empa ve'e aqats kajx dutoompa, aqats, je israeejlit jayu, juu' ve'e je Nte'yam dutumutámidu. ¹⁸ Ax uxym tse'e, je Cristo kajx tse'e je Espíritu Santo xputajkimda jetse'e nmutámimda je Dios Tee'. Ax to'kkyamts je'e ve'e je Espíritu Santo, juu' ve'e xputajkimdup, uu'm, je israeejlit jayu jets pañ pan jatye'e ka je'epta. ¹⁹ Ya'a kajx tse'e, ka'ats miitse'e m'ukvijinkjáyuvidini, ka'a miitse'e m'ukjekumitjáyuvidini, m'ijttupe'e to'k kajpuñ maat je Nte'yam je jyáyuda, ijtumdupe'e je Nte'yam maat ax jo'n je'e maat kuntsunimda to'k jaajn to'k tajk. ²⁰ Juu' xa ve'e kyojtstu je kukátsivatajk jets je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajkta, ve'ems je'e ve'e ax jo'n je tsaptakne'ev choo'nduk. Jets miitsta,

ve' em xa miitse'eda ax jo'n je tsaaj juu' ve'e jyaa'ktukvimpejtp je tsaptakne'ev. Ax je Jesucristo, ve' emts je'e ve'e ax jo'n je tsaaj juu' ve'e dunumajikajxp joma ve'e je tsaptajk. ²¹ Je jaanchja'vivatajk, ijttupts je'e ve'e to'k muk je Cristo maat. Ve' em xa je'e ve'eda ax jo'n je tsaaj juu' ve'e makk nay'amajtsmojkjup maat je tsaaj juu' ve'e dunumajikajxp. Ax ve' em tse'e je tsaptajk y'o'y'i'atu'uts joma ve'e je Nte'yam yakvinjava yakvintsä'aga. ²² Ax nay ve' emts miitse'e m'ijttuva ax jo'n je tsaaj juu' ve'e yakpaamp jetse'e duyak'oya je tsaptajk joma ve'e je Nte'yam chuuña je Espíritu Santo kajx.

3

Pan tyajxe'e je Pablo duvaajnji je oy kats je oy ayook pan pan jatye'e ka je israeejlit jayuvap

¹ Ats, je Pablo, je Cristo Jesús je myutoompa je myupajkpa, yap atse'e poxuntujkp n'it kuxe'e ats miits nvaajnjidi je oy kats je ot ayook, miitsta, ka je israeejlit jayuvapta. ² Mmótudu xa miitse'e je maja maa'yun juu' atse'e je Nte'yam xtoojnji jets atse'e xtukkatajki ya toonk miits je m'o'yin kajxta. ³ Je Nte'yamts atse'e xtuknuja'vi juu' ve'e ñupajmtki jetse'e kyayaknujava y'ijt, ve' em ax jo'n ats miitse'e vee'n tunnujáyada. ⁴ Ku ve'e ya nałk xkótstat, ve' em tse'e xvinmótudat jets nmuja'vip atse'e juu' ve'e je Nte'yam tyoon je Cristo kajx. ⁵ Ax ka'ats ya'a ve'e je Nte'yam je jayu dütuknuja'vi ve' em ax jo'n uxyam je Espíritu Santo kajx tyuknujávajada je kyunu'u'kx kukátsivada jets je Nte'yam je y'ayook kojtsajxpatajkta. ⁶ Je'ets atse'e ntijp, je jayu pan

pan jatye'e ka je israeejlitap, tyukmaaatjayejptupts je'e ve'e je Nte'yam je kyunoo'kxun je israeejlit jayuda, kijpxts je'e ve'e y'itta to'k muk je Cristo maat, kijpxts je'e ve'e tyukkqada'akjada je vaanduk juu' ve'e je Nte'yam pyaqam. Nujomts ya'a ve'e tyonkuxju ku ve'e je jayu y'it to'k muk je Cristo maat je oy kats je oy ayook kajx.

⁷ Je Nte'yamts atse'e je maa'yun xtoojnji jets atse'e je myakkina kajx xtukkatajki ya toonk. ⁸ Ax ats, oyam atse'e nnupi'kikuk nujom je Nte'yam je jayyu, je'ets atse'e xtoojnji ya maa'yun jets atse'e nvaajnjadat pan pan jatye'e ka je israeejlit jayuvap pan vintso ve'e je Cristo ooy je majin dutunjayep, ⁹ je'ets atse'e xtoojnji ya maa'yun jets atse'e nujom je jayu ntuknujavadat juu' ve'e je Nte'yam jujp xup nupaqajmtki jets juu' ve'e námnun yaknuke'xnatajki, je Nte'yam, juu' ve'e nujom dupamkajx. ¹⁰ Chojk xa je'e ve'e jetse'e uxyam du'ixtat nujom je yakkutojkpa jets pan pan jatye'e dunumájidup jem tsapjootm vintso ve'e ya maja maa'yun dutuujnja pan pan jatye'e jaanchja'vijidup, ax ve'em tse'e dunujavadat je Nte'yam je vyijin je kyejun juu' ve'e may viijn. ¹¹ Jujp xupani tse'e dunupaqajmtki jetse'e ve'em jyátut juu' ve'e toojnju kojtsju je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús kajx. ¹² Kuxel'e to'k muk n'ijtumda je Cristo maat jets je'e ve'e njaanchja'vimda, o'yip tse'e jetse'e je Nte'yam nmutámimdat to'k aaj to'k joot. ¹³ Je'e kajxts ats miitse'e n'amótuda jets ka'a ve'e mtsaachvinmáydat kuxel'e ats ntsaachpaa'ty miits kajxta. Tsaachpaatpts atse'e jetse'e oy mtaandinit

je Nte'yanm maaat.

Je tsojkun juu' ve'e je Cristo jyayejpp

¹⁴ Ya'a kajxts atse'e nvinkoxktena je Dios Tee',
¹⁵ juu' kajxe'e je xyaj dujayepa nujom juu'
 ve'e jem tsapjootm, ve'em ax jo'n yaja naxvi-
 ijmpa. ¹⁶ N'amótupts ats je'e ve'e, ve'em vintso
 ve'e je majin ooy dutunjayep, jetse'e je Espíritu
 Santo kajx mpa'muxjadat je makkin jem mja'vin
 kajxmda, ¹⁷ ve'em tse'e je Cristo jem jyoojn-
 tykat je'e kajx ku ve'e xjaanchjávada. N'amótupts
 atse'e jetse'e ooy je tsojkun mtumpa'muxjadat
 jem mja'vin kajxmda jetse'e ve'em myak'ijtjidinit
 ax jo'n je kup je y'aa'ts yak'itju makkk, ¹⁸ ve'em
 tse'e m'o'yixjadat jetse'e xvinmótudat oy, miits
 jets nujom pan pan jatye'e ijttuvap je Nte'yan
 je jyayu, vinxup maja viijn, vinxup yan, vinxup
 kajxm, jets vinxup kaaq je'e ve'e je tsojkun juu'
 ve'e je Cristo jyayejpp. ¹⁹ N'amótupts atse'e
 jetse'e oy xnujávadat je tsojkun juu' ve'e je Cristo
 jyayejpp, óyame'e je jayu kyamaada'aky jetse'e
 dunuja'vikáxut, ax ve'em tse'e pu'uk avaada je
 Nte'yanm ñaajk'ítjut jem miits mja'vin kajxmda.

²⁰ Ax je'e pane'e o'yixjup jetse'e dutónyt ooy
 nuyojk jets ka je'ejyape'e juu' ve'e n'amótumdup
 ukpu juu' ve'e nvinma'yumdup, ve'em ax jo'n
 dutún je makkin kajx juu' ve'e xmo'yumdup, ²¹ je'e
 tse'e yakmaja yakjaancha ijtnup je jaanchja'viva
 kajxta jets je Cristo Jesús kajx. ¡Ax ve'em tse'e
 y'ijtnit xa'ma kajx! Amén.

4

To'k muk n'ijtumda je Espíritu Santo kajx

¹ Ax ve'em tse'e, ats, je poxuntakjayu je'ē kajx ku ătse'e je Maja Vintsán nmutún nmupuk, nmunoo'kxtktupts ăts miitse'eda jets tsoj yakxone'e mjáyuvadat mjoojntykadat, ve'em ax jo'n dupaa'ty du'akeega jo'n, je'ē kajx ku ve'e je Nte'yam myaaxuxjidi. ² Je nuu'k aaj je nuu'k joöt maate'e m'ittat. Namyuténixjada juu' vimpit atuj je tsojkun maat. ³ Je'ē tse'e tonda vintso ve'e je Espíritu Santo kajx mnaajk'ítjadat tum je oy joöt maat to'k jado'k. ⁴ To'k ni'kx to'k kopk jo'n tse'e n'ijtumda jets to'ke'e je Espíritu Santo, ve'em ax jo'n to'kji je a'ix'ijtun juu' ve'e je Nte'yam xtuknuuyaaxjimdu. ⁵ To'kji xa ve'e je Maja Vintsán, to'kji tse'e je jaanchja'vin, to'kji tse'e je napejtun, ⁶ to'kji tse'e je Nte'yam, juu' ve'e anañujoma nTee'imdup, juu' ve'e nujom duk'a'mikajxp, juu' ve'e nujom juu' jaty duyak'ijtp—jets nujom juu' jatye'e ijtp, je'ē maattis je'ē ve'e y'it.

⁷ Ax kakje'e tse'e je maa'yun je putajkin nyakmo'yumdi, ve'em ax jo'n je Cristo xtukmutsojkumda. ⁸ Ve'em xa je'ē ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Ku ve'e chajpejtni,
yaknajkxts je'ē ve'e je jáyuda juu' ve'e je tokin
ka'mijup y'ijt

jetse'e je jáyuda dumoojy je y'oojyit je'ē.
Jidu'um tse'e vya'añ.

⁹ ¿Tis je'ē ve'e tyijp ku ve'e vya'añ jets tsajpejtnu ve'e? Je'ē xa ve'e tyijp jets too'vajkpe'e kyadaaky yaja naxvijjn. ¹⁰ Je'ē pāne'e kādaak, je'ejyamts je'ē ve'e pāne'e pejtnu jem tsapjootm jetse'e y'ijtnit anañujoma it. ¹¹ Je'ē tse'e je maa'yun je

putajkin duyajkp. Jem tse'e p_{ane}'e yakmooydup jetse'e je kukátsiva y'ittat, jem tse'e p_{ane}'e yakmooydup jetse'e je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa y'ittat, jem tse'e p_{ane}'e yakmooydup jetse'e je jayu duvaajnjadat je oy kats je oy ayook, nay jempa tse'e p_{ane}'e yakmooydup jetse'e du_{ix}'ittat je jaanchja'vivatajk jetse'e dutuk'íxtat je Nte'yam je y'ayook. ¹² Ve'em tse'e dutuujn jets je'e ve'e d_{uk}kótstat d_{uka}'amáydat je Nte'yam je jyayu, jetse'e dumutóndat dumupáktat je Nte'yam jetse'e je jayu nu_{yo}jk je Jesucristo dujaanchjávadat. ¹³ Je vaat tse'e ve'em dutóndat ku ve'e je njaanchja'vinamda vyimpítut to'kji jetse'e n'íxaimdinit je Nte'yam je y'On_uk, jetse'e oy jets va'ajts n'ijtumdinit, ve'em ax jo'n je Cristo y'it oy jets va'ajts; ¹⁴ ka'a tse'e n'uk'ijtumdinit ax jo'n je pi'k ónu_{uk}ta juu' ve'e d_{uka}'oynuja'vidup ti ve'e vinkopk jetse'e yaktónut, juu' ve'e d_upanajkxtup oyuu' ixpajk_una, ve'em tse'e vyin'aq'a'njada je jayu juu' ve'e chojktup jetse'e d_upanajkxtat je taay juu' ve'e tuk'íxj_{ud}up. ¹⁵ Ñojk'óye'e nkojtsumdat je tyuv je'e je tsojku_n ma_{at} jetse'e oy n'ijtumdinit je Cristo ma_{at}, je'e juu' ve'e dunukuvajkip je jaanchja'vivatajk, ve'em tse'e n'ijtumdinit ax jo'n je jayu yee'k'apéttä jetse'e jye'yada joma ve'e je oy vinma'y_un dujayepta. ¹⁶ Ku ve'e je jayu je ñi'kx je kyopk oy p_{um} m_{akk} p_{um}, navyaa'njup tse'e oy je ee'm to'k ka'ajyji joma ve'e je pajk ñamyukju, n_unajkxjup tse'e je y'u'u'k je jyu'kx jetse'e duyakm_{akk}p_uk nujom je ñi'kx je kyopk. Nay ve'empa tse'e n'ijtumda je Cristo ma_{at}. Ku tse'e to'k ka'ajyji nuto'k jaty ntsojkumda jetse'e

n'ijtumda jep je Cristo kya'p pya'tkup, ve'em tse'e nnapyutajkimjada jetse'e nujom makk n'ijtumdinit to'k muk je Cristo maat.

Vintso dutnak jetse'e jyoojntykadat je jaanchja'vivatajka

¹⁷ Jeja xa qats miitse'e je Maja Vintsán vyinkujk nmaajmada jets ka'a ve'e m'ukjoojntykidinit ax jo'n je'eda pān pān jaty'e je Nte'yam duka'íxada jetse'e je y'avintso vinma'yūn duyaktonda, ¹⁸ juu' ve'e ijttup ax jo'n je jayu juu' ve'e tsūunidup kupi'ijs kukoo'ts, juu' ve'e duka{jaye}ptup je joojntykin juu' ve'e je Nte'yam yajkyp, juu' ve'e duka{tinu}ja'vidup kux'e makk je kyuvajk dūtumpamda, ¹⁹ juu' ve'e koo'ktso'otyoondinup ku ve'e je qats dūtukmaqatjayépta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyaye{jptup}, juu' ve'e natyukkatajkijidup nujom juu' jaty'e ka óyap, ax nuyojk tse'e dūtsojk'ata'atsta juu' ve'e ka óyap vintso ve'e ya it ñaxy. ²⁰ Ax ka'ats miitse'e je Cristo jye'e ve'em myakvaajnjidi. ²¹ Mpanajkxtup xa miitse'e je Cristo kux m'amotunajxtu ve'e ku ve'e myakvaajnjidi, mtuk'íxjudu tse'e je tyuv je'e juu' ve'e ijtp je Jesús kajx. ²² Myaktuknuja'vidu tse'e jets ka'a ve'e ve'em m'ukjoojntykidinit ax jo'n mko'oyjoojntykada y'ijt, je'e ve'e ku ve'e xpanajkxta y'ijt juu' ve'e ka óyap, jetse'e ve'em myakvin'aa'ndi; ²³ myaktuknuja'vidu ve'e jetse'e xyaktiktstinit je mjootta je mja'vinda. ²⁴ Joojntykada ax jo'n dupaa'ty du'akeega maat je nam jáyuvín juu' ve'e je Nte'yam mmoojyju, juu' ve'e pyaam tuv jets va'ajts ku ve'e ñay'apamnajxji.

25 Ax je'ę kajx tse'e, ka'a tse'e m'uktaayidinit, tyúvame'e to'k jado'k xmukótstat je mmujáyuda, kux anañujoma ve'e n'ijtumda ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kyun'ijtumdi je Cristo maqt.

26 Ku ve'e m'ékjada, ka'a tse'e mtokintóndat. Ka'a tse'e ejkjup mxanáxtat. **27** Ka'a tse'e x'itumo'odat je Satanás.

28 Je'ę juu' ve'e mee'tsp tuy'it, ka'a tse'e y'ukmee'tsnit, je oy to'nune'e je kya'aj tyuktónup, ve'em tse'e dujayéput juu' jetse'e duputákat pan pan jatye'e katih'ijtuxjudup.

29 Ka'a tse'e ti ka óyap xkótstat; je'ę ve'e mkótstap juu' ve'e je jayu makk duyak'ijttinup to'k muk je Cristo maqt jets juu' jatye'e oy to'nuxjadap pan pan jatye'e m'amotunajxjudup. **30** Ka'a tse'e xyaktsaachvinmáydat je Espíritu Santo, juu' ve'e tajki jem mja'vin kajxmda jetse'e m'íxjada mjayépjada van'it paat ku ve'e je Nte'yam myakaajnjidinit tum oy jets tum va'ajts.

31 Masokkaxta juu' jatye'e ka óyap. Ka'a tse'e mjotma'attat, m'ékjadat, mjot'ánjadat, makk mtun'aajvuktat, mnavyinkojtspétjadat, ka'a tse'e xnuko'ovyinmáyadat je mmujayu; **32** ñojk'óye'e oy jayu mnapyámjadat to'k jado'k, jetse'e mnatyukmo'otjadat. Namyee'kxuxjada je mtókinda vimpit atuj, ve'em ax jo'n je Nte'yam xtokinmee'kxumdini jo'n je Cristo kajx.

5

1 Je'ę ku ve'e n'ijtumda je Nte'yam je y'ónukta jetse'e ooy xtuntsojkumda, je'ę tse'e tonda jetse'e m'ijttinit ax jo'n je Nte'yam. **2** Nachókjada to'k jado'k, ve'em ax jo'n je Cristo xtsojkumdi jetse'e

xku'oo'kimdi. Ve'emts je'e ve'e y'ijt ax jo'n je tānūk yax juu' ve'e je Nte'yam yaktukvintsə'kip jetse'e du'oyjava.

³ Kux je Nte'yam je jyayu miitse'eda, je'e kajx tse'e vinkopk jets ni pana ve'e dukavinmáyut jets mtoondupe'e ax jo'n pān pān jatye'e je navyajkun duyavintsa'kintókidup uk pān pān jatye'e je kāts dutukmaqatjayejptup je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayejptup. Ni pana ve'e dukavinmaayvat jets mtoondupe'e ax jo'n je jayu ti dūnas'ayóvada, ⁴ jyomva'anda tyiva'anda, oyvintsova juu' dukotsta, kyatso'qtyónda ku ve'e dukotsta juu' ve'e ka óyap, ax ka'ats ya'a ve'e dupaa'ty du'akeega; ñojk'óye'e je Nte'yam xkukojsjadat je maa'yūn juu' je'e ve'e xtooojnjimdup. ⁵ Mnuja'vidup xa miitse'e jets ka'a ve'e je ko'oyyaa'yap y'ittat jem je Cristo jets je Nte'yam y'am kya'm, nay ka'ava ve'e pān pān jatye'e kanaajk'ijtjudup va'ajts aaj va'ajts joöt; ka'a tse'e jem y'ijttuvat pān pān jatye'e juu' dūnas'ayo'vidup, je'ets je'e ve'eda juu' ve'e duvinja'vidup duvintsa'kidup juu' ve'e ka je Nte'yamap. ⁶ Ka'ats miitse'e pān mvin'aa'njadat ku ve'e vya'andat jets ka'a ve'e vyinkopka jetse'e yaktónut ax jo'n atse'e tūnja'a, kux ya ka óyap kajx xa ve'e je Nte'yam ooy dutunyaktsaachpaattinit je'e pān pān jatye'e kakatsupajkjudup. ⁷ Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e ve'em xtóndat ax jo'n je jayu juu' ve'e ve'em dutoondup je kyo'oy je'e.

⁸ Jep xa miitse'e tokin jaatp m'ijtti, ve'em tse'e mtsuunidi ax jo'n je jayu juu' ve'e ijttup je ja akoo'its it jaat. Ax ka'ats miitse'e ve'em m'uk'ijttini, je'e kajx ku ve'e je Nte'yam mmoojyjidi je vijin je kejün. Joojntykada ve'em

ax jo'n je jayu juu' ve'e yo'ydup jeja ajajtk it jaat.
⁹ Kux je jayu juu' ve'e je Nte'yam yakvijp yakkejp, je'e tse'e je oy jáyuvin dujayejpp, tyuumpts je'e ve'e je tyuv je'e jetse'e jyoojntyka ax jo'n dupaa'ty du'akeega. ¹⁰ Payo'oyda oy vintso_ ve'e xtóndat juu' ve'e je Majá Vintsán chajkp. ¹¹ Ka'a tse'e xtóndat ax jo'n je jayu juu' ve'e dutoondup juu' ve'e ni pana kato'nuxjup, ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup jeja akoo'ts it jaat, ñojk'óye'e xyaknuke'xnatákadat jets ka óyap je'e ve'e juu' ve'e tyoondup. ¹² Kux tso'otyo'nun je'e ve'e ku ve'e yakkats juu' jaty'e tyoondup ayu'uts. ¹³ Ku ve'e je kujajpa je kuta'kxpa kyujaj kyutu'kx jeja akoo'ts it jaat, nuke'xnatáka tse'e nujom tyankux, ¹⁴ kux je kujajpa je kuta'kxpa ve'e dukujajp dukuta'kxp nujom juu' jaty. Je'e kajx tse'e je kats via'añ:

Mits, makk maava, jøtviju,
 pojtuk_ jetse'e mkoo'k'ijtnit ax jo'n je oo'kpa,
 jetse'e je Cristo mkujajjut mkuta'kxjut.
 Jidu'_um tse'e je kats via'añ.

¹⁵ Ax ve'em tse'e, ooye'e mtunnay'íxjadat pan vintso_ ve'e juu' xtóndat xkótstat, ka ve'emap ax jo'n je jayu juu' ve'e dukatinuja'vidup; ve'eme'e xtóndat ax jo'n je jayu juu' ve'e dunuja'vidinup juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ¹⁶ Nam m'o'yixjüdup tse'e, je'e tse'e mtóndap jetse'e je jayu xtukpanajkxtat je Nte'yam, kux je jayu juu' ve'e uxyam joojntykidup, ko'oy jáyudats je'e ve'e. ¹⁷ Ka'a tse'e oyvintsova juu' xtóndat; je'e ve'e ixta oy jetse'e xnujávadat pan juu' ve'e je Majá Vintsán chajkp. ¹⁸ Ka'a tse'e m'oo'ktat mmo'okjadat, kux ku xa ve'e je jayu y'uu'k myu'ukju_, vintókiyupts je'e ve'e;

ñojk'óye'e tonda juu' ve'e je Nte'yam chajkp je makkin kajx jets je vinma'yun kajx juu' ve'e je Espíritu Santo mmoojyjudup. ¹⁹ Kotsta to'k jado'k je salmo maat je uv maat juu' ve'e je Nte'yam duyakmájidup duyakjaanchidup, yaknaxta je uv je salmo jem mja'vin kajxmda je Maja Vintsán je myajin je jyaanchin kajx. ²⁰ Pan ti ve'e toojnup kojtsjup, xa'ma kajx tse'e xkukojtsjadat je Nte'yam, je Dios Tee!. Je nMaja Vintsánamda Jesucristo kajx tse'e ve'em xtóndat.

Vintso dutsak jetse'e jyoojntykadat jep jyuump tyujkp je jaanchja'vivatajkta

²¹ Kux mvinja'vidup mvintsä'kidupe'e je Cristo, napyutákajadats to'k jado'k.

²² Ta'axtajkta, napyámjada jep je mnuyaal' y kya'p pya'tkupta, ve'em ax jo'n jep je Maja Vintsán kya'p pya'tkup kum'ijtti. ²³ Kux je yaa'tyajk, je'e ve'e dunukuvajkip je ñuda'ax, ve'em ax jo'n je Cristo dunukuvajka pan pan jaty'e jaanchja'vijidup, je Cristo, juu' ve'e je jyayu duyaktsookp jetse'e y'it je'e maatta ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kuy'ijtti. ²⁴ Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n je jaanchja'vivatajk jep je Cristo kya'p pya'tkup y'itta, nay ve'empa tse'e dutsak jetse'e je ta'axtajk jep je ñuyaal' y kya'p pya'tkup y'ítut nujom kajx.

²⁵ Yaa'tyajkta, tsokta je mnuda'axta, ve'em ax jo'n je Cristo dutsak je jaanchja'vivatajk jetse'e duku'oo'ki, ²⁶ ve'em tse'e y'ijttinit oy jets va'ajts. Kux jyaanchja'vidu ve'e je oy kats je oy ayook, je'e kajx tse'e tyuknuvaatsjidi je tyókinda. ²⁷ Kyu'oo'kits je'e ve'e jetse'e jeja

vyinkujk dupaāamnit je majin maat, ve'em tse'e y'ijttinit ka tok̄in maatap, ni pana ve'e je tokin kyapaatūxjadat, oy jets va'ajts je'e ve'e y'ijttinit.

²⁸ Ax ve'em tse'e dutsak jetse'e je yaa'tyajk dutsokut je n̄uda'ax ve'em ax jo'n je y'avintso ni'kxukopk dutsak jo'n. Pan pan xa ve'e je n̄uda'ax dutsojkp, viinm tse'e n̄achakju.

²⁹ Ka'a xa ve'e pan juu' ve'e dukatsojkp je y'avintso ni'kxukopk; nojk'oye'e duyakjoojntyka jetse'e du'ix'it. Nay ve'empa tse'e je Cristo dütün maat pan pan jatye'e jaanchja'vijidup,

³⁰ je'e pan pan jatye'e ijttup ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kuy'ijtti je Cristo maat.

³¹ Ax ya'a kajx tse'e dutsak jetse'e je yaa'tyajk dumasōknit je tyee' je tyaak jetse'e je n̄uda'ax dumaātnamyojkjinit, ax numejtsk tse'e jyajttinit ax jo'n to'k ni'kx to'k kopk kuy'ijtti.

³² Qoy xa ya'a ve'e tyunmajakatsa, ka'ats ya'a ve'e yaknujava y'ijt, je'ets atse'e ntijp pan vintso ve'e je Cristo y'it maat pan pan jatye'e jaanchja'vijidup.

³³ Qyam tse'e vye'ema, va'an tse'e je yaa'tyajk je n̄uda'ax dutsaku ax jo'n viinm n̄achakju jo'n; jets je ta'axtajk, va'an tse'e je n̄uyaal' duvintsa'aga.

6

¹ Pi'k ónukta, katsapakta je mtee'da je mtaakta ax jo'n je Maja Vintsán dutsak, kux ve'eme'e dupaa'ty du'akeega.

² Kux je muto'k pava'nun juu' ve'e je vaanduk maat, jidu'um tse'e vya'añ: "Vintsaqagada je mtee'da je mtaakta,

³ ve'em tse'e oy mtsaanadat jetse'e may xabaj may joojnt mjoojntykadat yaja naxviijn." Jidu'um tse'e je pava'nun vya'añ juu' ve'e je vaanduk maat.

4 Onuk tee'da, ka'a tse'e xyakjotma'attat je m'ónukta; ñojk'óye'e xkótstat xka'amáydat jetse'e xtuk'íxtat vintso ve'e dumutóndat dumupáktat je Maja Vintsán.

5 Mutoompa jáyuda, katsapakta je mvintsanda yaja naxvijin je vintsä'kin maat, je ja'vin maat je tsä'kin maat, to'k aaj to'k joot, ve'em ax jo'n je Cristo viinm kuxkatsupajkti jo'n.

6 Mutonda ka van'ítjyap ku ve'e m'íxjada jetse'e ve'em oy mnaajktanuva'anjada je'e maatta; ñojk'óye'e mutonda ax jo'n je Cristo je myutoompa je myupajkpa, to'k aaj to'k joot ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n. **7** To'k joote'e xmutóndat, ve'em ax jo'n je Maja Vintsán kuxmutoondi kuxmupajkti jets ka'a ve'e je jayu, **8** kux mnuja'vidup miitse'e jets mo'ojadap je'e ve'e je Maja Vintsán juu' ve'e tukkäda'akjup to'k jado'k pän vintso ve'e juu' ve'e oy juu' ve'e ka oy tudemtonda tudemkotsta, je mutoompa jets je yaktoompa.

9 Jets miitsta, yaktoompa jáyuda, nay ve'empats miitse'e xtoonduvat maat je mtoompada, mukötsta oy aaj oy joot, ka'a tse'e je atsa'kin maat xmukótstat, kux mnuja'vidupe'e jets ve'em miitse'eda ax jo'n je'eda, m'ijttuvape'e jep je Maja Vintsán kya'p pya'tkup, je'e juu' ve'e jem tsapjootm ijtp. Ni pánats je'e ve'e dukavijink'íx.

*Juu' ve'e tyukmaadaaktup pan pan jatye'e je
Cristo dujaanchja'vidup*

10 Utsta ajchta utsta tsä'ada, ax juu'ts ątse'e nkoytskukajxip, je'ets je'e ve'e jetse'e mak mnaajk'ijtjidinit to'k muk je Maja Vintsán maat je makkin kajx juu' ve'e je Nte'yam

mmoojyjudup. **11** Ve'em ax jo'n je tojpa makk aaj makk joot y'it ku ve'e tuñaxyaxju ax jo'n je tojpa ñaxyaxju ku ve'e y'atso'oxtonuva'añ, nay ve'empats miitse'eda makk aaj makk joot m'ijttinit je'e kajx ku ve'e xjayepa nujom juu' ve'e je Nte'yam mmoojyjudup jetse'e x'amqadaagadat je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjáyuvaptajkta jetse'e mvin'aa'nuva'anjada. **12** Kux ka je'ep xa uu'me'e nmqatnacho'oxpajkumjudup je nmujáyuvamda juu' ve'e tsu'utsax juu' ve'e nuu'punax, je'e ve'e je ko'oyjáyuvapta pan pan jatye'e yakkutojktup jem poj joottm, pan pan jatye'e dunumájidup jetse'e duka'mada je'eda juu' ve'e dumqatnavyaa'njudup je kyo'oy je'e. **13** Je'e kajx tse'e, ve'em ax jo'n je tojpa makk ñaajk'ítju ku ve'e tuñaxyaxju ax jo'n je tojpa ñaxyóxjada, nay ve'empats miitse'e makk aaj makk joot mnaajk'ijtjidinit je'e kajx ku ve'e xjayepa nujom juu' ve'e je Nte'yam mmoojyjudup, ax ve'em tse'e juu' xmuténadat van'it ku ve'e je ko'oyjáyuvap mvinkumínajadat. Ax kuts ya'a ve'e ñáxut, oy tse'e mtándat. **14** Ve'em ax jo'n je tojpa je tyiintsóm ñapyamuxju, ve'empats miitse'e tyúvam juu' xkótstat. Jets ve'em ax jo'n ñatyukxaxju je pojxun ax jo'n je nuoxoya, ve'empats miitse'e xtoonduvat xa'ma juu' ve'e pyaatyp y'akeeguiip. **15** Ve'em ax jo'n je tojpa ñay'apaqamdukaja jo'n ku ve'e je tyukva'kun dutukva'aga, ve'empats miitse'e mnay'apaqamdukajadat jetse'e je jayu xvaajnjadat je oy kats je oy ayook, ve'em tse'e dunujávadat vintso ve'e y'ittat oy joot je Nte'yam maqat. **16** Jets

ve' em ax jo'n je tojpa jem kya'm dumats'it to'k
je escudo juu' ve'e natyukkuvaajnjup jetse'e
jem du�akpi'its nujom je ko'mun juu' ve'e
tqoyp jetse'e yaktuknuكuk, ve'empats miitse'e
makk xjaanchjávadat je Nte'yam, ve'em tse'e
mkah'amaqadaagajadat je ko'oyjayuvap juu'
ve'e duنuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta.
17 Ve'em ax jo'n je tojpa dujayep je pyojxun
kujop, nay ve'empats miitse'e xnuja'vidinit
jets je Nte'yame'e je mtokin mtuknuyaatsjüdu;
jets ve'em ax jo'n je tojpa je yajkxy tsojx
duyaktún, nay ve'empa tse'e je jayu xvaajnjadat
je Nte'yam je y'ayook juu' ve'e je Espíritu Santo
mmoqoyjüdu. 18 Ijtp tse'e mtsapkótstat pän ti
vinma'yune'e je Espíritu Santo mmo'ojadap.
Je'e kajx tse'e, nakyujoojntykajada, xaq'ma kajx
tse'e xnutsapkótstat nujom je Nte'yam je jyayu.
19 Ve'empats atse'e to'k aaj xnutsapkotstuvat,
ve'ems atse'e je Nte'yam je aaj je ayook xmo'ot
vintso atse'e to'k aaj to'k joqt juu' nkótsut, ve'ems
atse'e je jayu nvaajnjadat je oy kats je oy ayook
juu' ve'e kayaknuja'vip y'ijt. 20 Ya ayook kajxts
atse'e je Nte'yam xvinkajn jets atse'e je kukátsiva
n'ítut. Ax yapts atse'e poxuntujkp uxyam n'it
kuxe'e ats ya ayook je jayu nvaajñja. Nutsapkotsta
ats to'k aaj jets atse'e ya oy kats ya oy ayook je jayu
va'ajts nvaajnjadat, ve'em ax jo'n duvinmachju
jo'n.

Ku je Pablo kyojtsukukajxini

21 Ya n'útsamda ya n'ajchamda Tíquico, juu'
ve'e ooy ntuntsojkumdup jetse'e to'k aaj to'k
joqt xputajkimda je Maja Vintsán je tyoonk kajx,

ya'a tse'e mtuknujávajadap nujom pan vintsoatse'e uxyam n'it jetse' juu' atse'e ntuump. ²² Je'e kajxts qts miits ya'a ve'e ntuknukexta jetse'e mva'nuxjadat pan vintsoaatse'e uxyam n'it jetse'e myakjot'amájajadat.

²³ Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je Maja Vintsán Jesucristo, je'e tse'e dupámdap je oy joot, je tsojkun, jets je jaanchja'vin jem je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada jya'vin kajxmda. ²⁴ Je Nte'yam tse'e dukunoo'kxup to'k ka'ajyji pan pan jatye'e ijtp dutsojkutup je nMaja Vintsánamda Jesucristo.

**Ya'a tse'e je nam kojtstán juu' ve'e je
Nte'yam_ xyaktaajnjimdu je nMaj
Vintsánamda Jesucristo kajx
New Testament in Mixe, Totontepec (MX:mto:Mixe,
Totontepec)**

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totontepec Mixe, (Mixe, Totontepec)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Totontepec [mto], Mexico

Copyright Information

© 1989, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Totontepec

© 1989, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

47d09f80-22d6-55c5-b9e5-a04a59e3169e